

Evaluering af flodbølgekatastrofen

I december 2004 ramte en flodbølge store kystområder i især Asien. Flodbølgen kostede op mod 300.000 mennesker livet, heriblandt ca. 40 danskere.

Flodbølgekatastrofen er en af de største naturkatastrofer i nyere historie. Den berørte hele den danske befolkning, men først og fremmest de mennesker, som selv eller hvis pårørende befandt sig i området.

TNS Gallup har netop afleveret sit bidrag til den samlede evaluering, som offentliggøres inden for de kommende uger.

Kritik af den danske hjælpeindsats
Katastrofen har været genstand for en omfattende mediedækning, som også har indeholdt en kritik af de danske myndigheders håndtering af situationen. For at komme til bunds i kritikken af hjælpeindsatsen besluttede regeringen, at Udenrigsministeriet skulle gennemføre en evaluering af den danske håndtering af katastrofen.

TNS Gallup blev valgt til at varetage den del af evalueringen, der henvendte sig til befolkningen for at sikre en uafhængig vurdering. Netop TNS Gallups uafhængighed er blevet betvivlet i enkelte danske nyhedsmedier, med henvisning til at Udenrigsministeriet har kunnet påvirke udformningen af spørgeskemaet.

Blandt andet har den store medieopmærksomhed faktisk haft den modsatte virkning – nemlig at vi fra begyndelsen har vidst, at undersøgelsen i vid udstrækning måtte gennemføres uden den tætte dialog med opdragsgiver, som normalt kendetegner vores undersøgelser. Undersøgelsen er således blevet gennemført alene på Gallups ansvar.

En følsom evaluering
Vigtigheden af et faktuel korrekt indhold og den rigtige og relevante fokusering i undersøgelsens spørgsmål udspringer dog ikke af politiske hensyn eller mediernes interesse, men af undersøgelsens usædvanligt følsomme karakter. En undersøgelse, der afdækker så følsomt et emne som flodbølgekatastrofen, må naturligvis gennemføres

med særlig takt og psykologisk indsigt. Undersøgelsen er således henvendt til mennesker, som har gennemgået stærkt traumatiske oplevelser under flodbølgen og i dagene derpå. Disse forhold må der naturligvis tages højde for i gennemførelsen af undersøgelsen.

Kan man formidle traumatiske oplevelser via et spørgeskema?
Hovedelementet i TNS Gallups undersøgelse bestod i en postal spørgeskemaundersøgelse til de godt 2.100 personer over 18 år, som Rigspolitiet havde registreret som hjemkomne fra katastrofeområderne i dagene efter flodbølgen.

Undersøgelsens største udfordring bestod derfor i at konstruere et undersøgelsesdesign, som for det første kunne belyse den meget store variation af oplevelser, som de danske turister, der befandt sig i området, havde gennemgået. For det andet skulle der tages hensyn til de meget traumatiske oplevelser undersøgelsens målgruppe havde gennemgået.

Spørgeskemaet til undersøgelsen blev udarbejdet på basis af en grundig kvalitativ forfase, som blandt andet indebar fokusgruppeinterview med krisepsykologer fra det danske nødberedskab og interview med danskere, som befandt sig i området. Begge dele blev gennemført af en af TNS Gallups psykologer med særlig uddannelse i krisepsykologi. Det blev på forhånd besluttet, at der ikke skulle gennemføres en rykkerprocedure. I stedet blev en omfattende annoncering gennemført i alle større danske dagblade, dels for at forberede målgruppen på at de ville modtage spørgeskemaet, dels for at give "ikke-registrerede" personer mulighed for at deltage i undersøgelsen. Ligeledes blev et varslingsbrev sendt direkte til respondenterne, som derigennem fik mulighed for at tilmelde eller framelde sig undersøgelsen via en til lejligheden etableret hotline hos TNS Gallup. Sidst men ikke mindst blev frivilligheden i undersøgelsen naturligvis understreget i følgebrevet til spørgeskemaet.

Undersøgelsen blev vel modtaget
Generelt er det vores indtryk, at undersø-

gelsen er blevet utrolig vel modtaget, både af interviewdeltagerne i forfasen og af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen, hvoraf mange har bidraget med omfattende personlige beretninger om deres oplevelser. Med de mange indhentede erfaringer fra de danskere, som befandt sig i katastrofeområderne er der således skabt et solidt fundament for at udvikle et fremtidigt dansk hjælpeberedskab ved større katastrofesituationer i udlandet.

Offentliggørelse af resultaterne
Udenrigsministeriets samlede evaluering af den danske hjælpeindsats forventes offentliggjort i slutningen af maj 2005, og den vil kunne ses på www.um.dk.

Resultaterne fra TNS Gallups undersøgelse offentliggøres i en selvstændig rapport, som vil kunne downloades fra vores hjemmeside, www.tns-gallup.dk.

Tekst:
XXXXX

Evalueringen af flodbølgekatastrofen blev opdelt i tre faser:

En eksplorativ forundersøgelse, som indebar en række dybdeinterview med danskere, som befandt sig i katastrofeområdet, og en fokusgruppe med krise-psykologer, som var involveret i hjælpeindsatsen. Derudover blev studier gennemført af de borgerhenvendelser, som Udenrigsministeriet havde modtaget fra danskere, som befandt sig i katastrofeområdet.

En hovedundersøgelse bestående af en postal spørgeskemaundersøgelse blandt de danskere (over 18 år), som Rigspolitiet har registreret som hjemkomne fra katastrofeområdet.

En referenceundersøgelse gennemført som en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af befolkningen med det formål at afdække befolkningens holdninger til et fremtidigt dansk hjælpeberedskab samt at opnå et benchmark for resultaterne af hovedundersøgelsen.